

tálak, félgömbös tálkák, vörös-fehér festésű kerámia és kézzel formált kelta házikerámia). Az összes kerámiaforma jól datálható analógiái a Gellért-hegyről és a Tabánból ismertek és a Kr. e. 1. sz. második felére–Kr. u. 1. sz. első felére tehető gyártásuk és használatuk ideje.

A kerámiaanyag 1/3 része nem a kelta fazekas hagyományokat tükrözi, hanem az Alföld legkorábbi szarmata népességéhez köthető: durva, kézzel formált és tagolt bordadíszes edények, valamint az ún. „dák” füles csészék.

A kevés fémanyag (Kr. e. 1. századi vas huzalkarpercek) is azt valószínűsíti, hogy ennek a településrésznek az alaplakossága a szarmata betelepülés után is a helyén maradt kelta népesség lehetett. Az ide sorolható emléktárgyak korát a Kr. u. 1. sz. második felére határozhatjuk meg.

A fiatalabb településrész kerámiaanyagának 1/3 része a budai oldalról ismert ún. kelta bennszülött kerámia (szürke korongolt tálak és fazekak) jellegzetességeit mutatja. Másik harmada a szarmata kori népesség durva házikerámiája és kb. ugyanilyen mennyiségben került elő az Aquincum környéki fazekasműhelyek provinciális kerámiaanyaga is (barnászvörös sávós festésű edények, fényezett fekete ill. terrakotta színű ún. pannóniai pecsételt díszű tálak és bekarcolt fogas díszű kerámia). Ez utóbbi leletcsoport a budai oldalon lévő Kendevai és a Rudas fürdői bennszülött kelta-eraviszkusz telepekkel való egyidejűsége utal, és a Kr. u. 2. sz. kezdetére–első felére datálja a Major-hegyi fiatalabb településrészt.

A területen 3 nyújtott csontvázas temetkezés is előkerült, amelyek közül kettő melléklet nélküli volt. A 3. sz. É–D tájolású temetkezést áttört díszű, emailozott korongos bronzfibulája alapján a Kr. u. 3. századra keltezhetjük.

Munkatársak: M. Horváth Attila, Korom Anita, Szilas Gábor, Tézer Zita régészek. Kutatásunkat geopedológiai (Horvát Zoltán ELTE TTK), archeozoológiai (Csipán Péter BTM) és archeobotanikai (Gyulai Ferenc Szent István Egyetem) vizsgálatokkal is kiegészítettük.

REMÉNYI LÁSZLÓ – ENDRŐDI ANNA – MARÁZ BORBÁLA –
M. VIRÁG ZSUZSANNA

90. Budapest, XXII. Nagytétényi út 37–45.

R, B, V

2005. március 9–24. között feltárást végeztünk egy nagy beruházáshoz kapcsolódóan. Mintegy 240 m² területet kutattunk át, melynek során a jelenlegi felszíntől 180 cm mélyen, átlagosan: 99,5 mBf szinten késő bronzkori–kora vaskori telep maradványai kerültek elő. Összesen 9 objektumot tártunk föl. A leletanyag rendkívül szegényes volt, csupán kisebb rézkori és késő bronzkori–kora vaskori kerámiatöredékek és paticszemcsék jelentek meg, ezek is jobbra objektumon kívül, rétegösszefüggések nélkül kerültek elő az őshumusból. Az őskori telep szélét érintette a feltárást, központi részét az

ásatási felülettől É-ra emelkedő dombon (Rózsakert) sejthetjük.

BESZÉDES JÓZSEF

91. Budapest, XXIII. Soroksár, Péteri-major

Sza, N, Kk

2005. március 24-én a major területén régészeti hatástanulmány érdekében végeztünk helyszíni szemlét. A vizsgált terület az M5 autópálya mellett húzódik. A 196121/6 és 196121/5 helyrajzi számú területen két, az autópályával enyhe szöveget bezáró homokhát húzódik. A kettő közül az első, egy alig kiemelkedő ÉNy–DK irányú háton kb. 250 m hosszan és 50–100 m szélesen gyűjtöttünk a rossz látási körülmények ellenére jelentős mennyiségű, főleg szarmata, Kr. u. 3–4. századi kerámiatöredéket, 1 népvándorlás kori hullámvonal-díszes cseréptöredéket, illetve 2 késő középkori töredéket. Dél és kelet felől a lelőhelyet (1. sz.) egy mélyedés határolja.

Az autópálya mellett húzódó, megközelítőleg ÉNy–DK-i irányú homokhátnak csak az É-i felén, egy szürkésebb elszíneződésű humuszban gyűjtöttünk szintén szarmata kori töredékeket. A lelőhely (2. sz.) a homokhát Ny-i, lankásabb részéig tart, K-en nem húzódik ki az autópálya nyomvonaláig. A két lelőhely nem ér össze, mindkettő egy kiemelkedő, egymástól elkülönülő homokháton található.

GYURICZA ANNA

92. Bük, Nestlé Hungária Kft. telephelye

(Vas megye) Ró, Kö

2005. május 20-án helyszíni szemlét végeztünk a területen, ahol a létesítendő új üzemcsarnok kijelölt terület kb. 20 cm mélységig lehumuszolták. Római kori és középkori kerámiatöredékeket gyűjtöttünk, melyek eléggé szórta helyezkedtek el. Május 23-án több ponton kutatóárokokkal mértem föl a területet, amelyek negatívnak bizonyultak.

Munkatárs: Ilon Gábor.

POLGÁR PÉTER

93. Cegléd, Botond-dűlő, Intézeti-dűlő

(Pest megye) U, LT

A 4. sz. főút 74+980–75+215 km-szakaszánál a főúttal átvágott 4/8 sz. lelőhelyen 2005. június 15–30. és augusztus 2–29. között összesen 82 objektumot tártunk fel, 3502 m²-en megelőző, 253 m²-en próbafeltárást végezve. Az objektumok közül 50 középső neolitikus kori, 24 kelta, 7 újkori. A jelenségek közül 68 gödör, 5 sír, 2 ház, 3 cölöplyuk és 3 árok.

A lelőhely K-i felén középső neolitikus kori települést tártunk fel, melyet a 4. sz. főút vág ketté. A telephez tartozó jelenségek nagy része gödör, ide tartoznak az agyagnyerő gödrök és két sír is. A leggazdagabb leletanyag a

13. sz. objektumból került elő, a középső neolit kori szakálhái csoport tipikus leletei: karcolt, ívelt vörösre festett szalagdíszes töredék, karcolt mintás töredékek, ívelt oldalú, vékony falú csésze töredékei, nagy, lapos, fogóbütykös tál töredéke, egy szép, csiszolt, vadkan-agyar-lemez. A 2. sz. sír a szakálhái csoport jellemző temetkezési rítusát követi, bal oldalán fekvő zsugorított DK-ÉNy-i tájolású. A sír mellett mellékletet nem találtunk, de a sírföldben előkerültek kisebb paticsdarabok és néhány kerámiatöredék. Szintén KDK-NyÉNy-i tájolásúak, bal oldalon fekvő, zsugorított csontvázak kerültek elő két sírban melléklet nélkül. A 74. sz. sír nagyon erősen bolygatott, a csontvázból csak néhány csonttöredék maradt meg. A Cegléd–Abony térségében eddig előkerült neolit sírok között egyedi jelenség a 10. sz. sír. A sírban apróra tört, erősen átégett emberi csontok kerültek elő, a csontok egy részét vörös okker borította. A 10. sz. sír a neolit gödrök között, a 2. sz. sír közelében feküdt.

Házmaradványt a neolit telepen nem találtunk, de a 16. sz. gödör tetején áglyenyomatos paticsdarabok feküdtek. A gödrök nagy része lelet nélküli, vagy nagyon kevés lelet volt bennük és nagyon sekélyek. A 4. sz. főút építése során a neolit telep egy részét valószínűleg elpusztították (az újkori gödrök alján felismerhetőek a karmos markoló nyomai). A humuszréteg ezen a területen néhol nagyon vékony, a 25–30 cm-t is alig érte el, a telep másik része valószínűleg már az útépités előtt elpusztult. A Cegléd 4/8 lelőhelyen feltárt teleprészlet egykorú a Cegléd 4/9 lelőhely neolit településével.

Lelőhelyünk Ny-i felén, a dombvonulat K-i lejtőjén és a tetején *kelta* település maradványait tártuk fel. A legfontosabb jelenség a domb lejtőjén fekvő ház, félig földbe mélyített, 2,5×5 m nagyságú, 3 nagyméretű cölöplyukkal. Alján kisebb-nagyobb foltokban megmaradt az egykori keményre járt, sárga agyag járószint. A házból viszonylag sok lelet, korongolt, díszített, vékony falú kerámiatöredékek, orsógomb, kőeszköz-töredékek, állatsont került elő. A 4. sz. főút É-i oldalán került elő a másik *kelta* ház, NyDNy-KÉK tájolású, téglalap alakú gödörház. A ház hossz tengelyének két végén 1-1 cölöplyuk található. A ház padlóján *kelta* cserepek és egy kutyakoponya feküdt. A leletek között egy bronzfibula visszahajlított lábának töredéke is előkerült. A kerámialeletek alapján a ház a LT D időszakra, a Kr. e. 1. sz. első felére–középső harmadára datálható. A *kelta* telephez tartozó jelenségek zöme leletben szegény, de viszonylag mély gödör.

A leletanyag a ceglédi Kossuth Múzeumba került.

Munkatársak: Ecsedy István, Kovács Ágnes, Rajna András.

ZIMBORÁN GÁBOR

94. Cegléd, Botond-dűlő

(Pest megye) U

A Cegléd 4/9 sz. lelőhelyen 2005. június 28. és augusztus 1., majd szeptember 3–26. között végeztünk megelőző feltárást. A főút mindkét oldalán összesen 92 régé-

szeti objektumot tártunk fel 2888 m² megelőző és 683 m² próbafeltárási felületen. Az objektumok közül 82 gödör, 6 sír, 1 kemence és 3 feltehetően jégkori csontmaradvány. Ez utóbbit leszámítva minden jelenség a középső újkőkori szakálhái csoporthoz tartozik.

A főúttól D-re eső sávban 59 objektum került elő, 4 sír, 1 kemence és gödrök. A sírok K-Ny tájolásúak, a csontvázak a bal oldalukon feküdtek zsugorított helyzetben. A sírokban melléklet nem volt, csak az 58. sz. sírban a csontváz medencecsontja alatt találtunk egy kis darab okkerrögöt. Különleges, valószínűleg szabálytalan temetkezés az 59. sz. objektum egy gödör közepén, 60 cm mélyen egy emberi koponya feküdt „fejfelé”, fejtetőn állt, a koponyán kívül csak néhány kicsi csonttöredék került elő. A három szabályos temetkezés egymáshoz közel, a telep középső, legsűrűbb részén feküdt, a telepobjektumok között. A főút É-i oldalán feltárt sávban 2 neolit sír került elő. A 74. sz. gödörben, annak É-i harmadában, a betöltés felső rétegében feküdt egy erősen zsugorított, bal oldalán fekvő, K-Ny-i tájolású emberi csontváz. A 84. sz. gödörben szintén a betöltés felső részén feküdt a DK-ÉNy-i tájolású, bal oldalán zsugorított temetkezés. Egy kemencéből csak a tapasztott sütőfelület maradt meg, a kemence a felszínhez közel feküdt, a kemence falait a mezőgazdasági munkák valószínűleg már jóval korábban elpusztították. Közvetlenül a kemence É-i oldalán feküdt az 53. sz. csontváz. A főúttól D-re eső sávban, kb. a lelőhely közepén, egy nagy kiterjedésű, sekély, leletben nagyon gazdag gödör feküdt. A gödör ÉNy-i részén került elő a kemence-maradvány, mellette 3 sűrű kerámiafoltot bontottunk ki. Feltehető, hogy ez az objektum eredetileg házmaradvány lehetett, a ház padlója valószínűleg túl magasan feküdt, a mezőgazdasági munkák elpusztították. Az objektum É-i oldalán két gödörből nagy mennyiségű patics került elő, köztük nagy, áglyenyomatos darabok.

A településen feltárt gödrök nagy része valószínűleg agyagkitermelő gödör lehetett. A leggazdagabb leletanyag a 82. sz. gödörből került elő, itt a gödör alján egy nagyméretű, összefüggő kerámiafoltot bontottunk ki. Kerámialeletei között megtalálhatók a klasszikus szakálhái periódus legszebb és legjellegzetesebb darabjai, a nagyméretű, karcolt, festett díszű arcos edények töredékei, karcolt spirál- és meanderdíszes töredékek vörös pasztózus festéssel, szilmegei bütykös töredékek. A 4. sz. főúttól D-re eső teleprészen is viszonylag sok karcolt, ívelt szalagdíszes, vörös festésű töredéket találtunk, emellett négyszögletes edény töredékeit, karcolt meanderdíszes töredékeket. A kőeszközök közül őrlőkövek, egy csiszolt kővéső, kova és obszidiánpengék kerültek elő.

A lelőhely a szakálhái csoport fiatalabb szakaszába sorolható, és valószínűleg egyidős a Cegléd 4/1 lelőhelyen feltárt szakálhái teleppel.

A leletanyag a ceglédi Kossuth Múzeumba került.

Munkatársak: Zimborán Gábor, Ecsedy István, Rajna András.

KOVÁCS ÁGNES

